

Reprezentativitatea organizațiilor partenerilor sociali europeni: industria spectacolelor în direct

Rezumat

Introducere

Scopul acestui studiu este de a furniza informațiile necesare pentru a încuraja dialogul social sectorial în sectorul spectacolelor în direct. Seria de studii EIRO privind reprezentativitatea, efectuate la cererea Comisiei Europene, își propune să identifice asociațiile reprezentative ale partenerilor sociali care vor fi consultate în temeiul prevederilor Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE). În acest fel, studiul identifică organizațiile naționale ale partenerilor sociali relevante din sectorul spectacolelor în direct printr-o abordare de sus în jos (enumerând membrii afilierilor europene) și o abordare de jos în sus prin intermediul corespondenților naționali ai Observatorului European al Relațiilor Industriale (EIRO).

Eficacitatea dialogului social european depinde de reprezentativitatea actorilor naționali relevanți din sector – numai asociațiile suficient de reprezentative pot lua parte la dialogul social european.

O **asociație națională** este considerată o asociație de interes relevantă la nivel de sector dacă îndeplinește următoarele criterii:

- domeniul asociației are legătură cu sectorul;
- asociația este implicată în mod regulat în negocierile colective la nivel de sector și/sau este afiliată la orice asociație europeană de interes relevantă.

O **asociație europeană** este considerată o asociație de interes relevantă la nivel de sector dacă se află pe lista organizațiilor de interes a Comisiei care vor fi consultate în numele sectorului în temeiul articolului 154 TFUE și/sau participă la dialogul social european cu privire la sectorul respectiv și/sau a solicitat consultare în temeiul articolului 154.

Definirea sectorului

În sensul acestui studiu, sectorul spectacolelor în direct este definit din perspectiva „Nomenclatorului statistic al activităților economice din Comunitatea Europeană”

(NACE) (Rev. 2) pentru a garanta că rezultatele pot fi comparate la nivel transnațional. Mai exact, acest sector este identificat prin codul R.90 din NACE (Activități creative, artistice și de divertisment).

Context economic

Caracteristici ale ocupării forței de muncă

Sectorul spectacolelor în direct cuprinde arta spectacolului, activități de sprijinire a artei spectacolului, creație artistică și activități de gestionare a sălilor de spectacole. Astfel, activitățile legate de spectacole în direct au loc atât în sectorul public (încă predominant în majoritatea țărilor), cât și în cel privat (subvenționat sau comercial).

Potrivit Sondajului Eurostat privind Forța de Muncă 2012, sectorul european al spectacolelor în direct angajează aproximativ un milion de oameni. În acest sector, piața muncii este însă puternic fragmentată. În marile instituții de cultură tradiționale, deținute și finanțate de stat, există tendința de a încadra angajații ca funcționari publici sau cu contracte de muncă obișnuite, pe termen lung, cu o protecție socială stabilă. Există însă din ce în ce mai mulți lucrători independenți și pe bază de contract, în special lucrători mai tineri, care pot avea o protecție socială necorespunzătoare și condiții de muncă precare.

Evoluții recente

În toate cele 13 state membre care au date disponibile, cu excepția a trei dintre acestea (Republica Cehă, Țările de Jos și România), numărul de întreprinderi a crescut în perioada 2000-2010. Totuși, este incert dacă această creștere reflectă o expansiune generală a sectorului sau face parte din fragmentarea structurii întreprinderilor din sector.

În 8 din cele 10 țări care dispun de date ocuparea forței de muncă globale în cadrul sectorului în aceeași perioadă a crescut, în timp ce în Portugalia și în Slovacia ocuparea a scăzut. Ponderea sectorului în ocuparea totală a forței de muncă a fost sub 1% în toate țările care dispun de date și sub 0,5% în peste jumătate din țări.

Ca multe alte sectoare, cel al spectacolelor în direct a suferit considerabil de pe urma recentei recesiuni economice în mai multe țări, din cauza reducerii subvențiilor de stat pentru instituțiile culturale și a disponibilizărilor din instituțiile publice. În ansamblu, sectorul pare să fi avut însă mai puțin de suferit din cauza crizei în privința ocupării forței de muncă decât majoritatea industriilor. Ocuparea a rămas relativ stabilă în perioada 2008-2012, oscilând în general între puțin sub și puțin peste un milion.

Reprezentarea nivelului de interes la nivel național

Sindicate

Peisajul sindicatelor din sectorul spectacolelor în direct este destul de fragmentat, fiind caracterizat de o proliferare a sindicatelor ocupaționale ai căror membri activează în domenii foarte specializate. Numărul mare de sindicate mici la nivel de sector, care se concentrează pe o anumită subcategorie profesională, se poate explica prin faptul că în sectorul respectiv există o mare diversitate a ocupațiilor tradiționale și distincte: actori, dansatori, muzicieni, jurnaliști independenți și tehnicieni.

În statele membre cuprinse în studiu au fost identificate în total 116 sindicate sectoriale; toate statele membre au cel puțin un sindicat la nivel de sector.

Câteva caracteristici ale sectorului sunt în general nefavorabile recrutării de membri de sindicat: prevalența contractelor nesigure și condițiile de muncă precare, dispersia frecventă a ocupării forței de muncă, nivelurile foarte diverse ale remunerației și prezența ridicată a muncii nestandardizate, cu normă parțială. Numărul absolut al membrilor de sindicat variază foarte mult, de la aproximativ 2,1 milioane (ver.di în Germania) la doar aproximativ 40 (SYTHOC-OHO în Cipru). Această variație reflectă mai curând diferențe în ceea ce privește mărimea economiei și întinderea domeniului de activitate a membrilor, decât capacitatea de a atrage membri.

Organizații patronale

Spre deosebire de sindicate, nu există informații despre organizațiile patronale la nivel de sector în toate statele membre. În șapte țări, nu a existat nicio organizație patronală la nivel de sector care să corespundă cel puțin unuia din cele două criterii de includere. În celelalte 20 de țări a fost identificată cel puțin o organizație patronală sectorială. În șase țări din acest ultim grup, a fost identificată cel puțin o organizație patronală care nu ia parte la negocierile colective. Aceste asociații sunt clasificate ca organizații ale partenerilor sociali doar datorită afilierii lor la Performing Arts Employers Associations League Europe (PEARLE*). În celelalte 14 țări care au una sau mai multe organizații patronale sectoriale, cel puțin una a fost implicată în negocieri colective la nivel de sector.

Domeniile de activitate ale membrilor organizațiilor patronale tind să fie și mai restrânse decât cele ale sindicatelor. Potrivit datelor disponibile, o densitate sectorială de 5 % sau mai mică este raportată de mai mult de 90 % din organizațiile patronale în ceea ce privește companiile, și de aproximativ 43 % din ele în ceea ce privește angajații.

Negocieri colective

Acoperirea negocierilor colective în cadrul sectorului este relativ scăzută, dar tinde să fie mai mare în segmentul public și finanțat de stat al sectorului decât în cel comercial.

Șapte din cele 20 de țări care dispun de date au avut o rată de acoperire ridicată de aproximativ 80 % sau mai mult în 2010-2011. În opt țări, rata de acoperire a fost în jur de 30 % 70 %. Un al treilea grup de cinci țări a avut rate de acoperire de 20 % sau mai mici.

Reprezentarea nivelului de interes la nivel european

Organizațiile din sectorul spectacolelor în direct înregistrate de Comisia Europeană ca organizații ale partenerilor sociali care vor fi consultate în temeiul articolului 154 TFUE sunt PEARLE*, care reprezintă angajatorii, și European Arts and Entertainment Alliance (EAEA), care reprezintă angajații. EAEA este compusă din International Federation of Musicians (FIM), din International Federation of Actors (FIA) și din European Federation of Media, Entertainment and Arts International (EURO-MEI).

EURO-MEI are 36 de afilieri directe la nivel de sector în 20 de state membre, 32 dintre acestea participând la negocieri colective sectoriale; FIA are 36 de membri direcți în 24 de state membre, 29 dintre aceștia participând la negocieri colective sectoriale; FIM are 31 de membri direcți în 22 de state membre, 27 dintre aceștia participând la negocieri colective sectoriale.

Potrivit rapoartelor de țară, PEARLE* are 37 de membri asociați direcți în 18 state membre, dintre care 29 participă la negocieri colective la nivel de sector.

Concluzii

Comparativ cu toate celelalte organizații europene ale partenerilor sociali, studiul concluzionează că EAEA și PEARLE* sunt cei mai importanți reprezentanți ai angajaților și ai angajatorilor la nivelul UE în sectorul spectacolelor în direct.

Informații suplimentare

Raportul *Reprezentativitatea organizațiilor partenerilor sociali europeni: industria spectacolelor în direct* este disponibil la adresa <http://www.eurofound.europa.eu/eiro/studies/TN1202038S/index.htm>

Pentru informații suplimentare, o puteți contacta pe doamna Camilla Galli da Bino, responsabil de informații, la adresa de e-mail: gdb@eurofound.europa.eu